

श्री.जयदिप डाकटे सर

श्री.प्रविण डाकटे सर

Subscribe

इयत्ता - सहावी (5 डिसेंबर) विषय - मराठी

Subscribe

१५

बालसभा

अन्वर : सन्माननीय व्यासपीठ आणि माझ्या मित्रांनो, आज मी महात्मा फुले यांच्या कार्याबद्दल बोलणार आहे.

मुर्लीसाठी शाळा सुरू करताना महात्मा फुले यांना अतोनात कष्ट सहन करावे लागले; पण तरीही ते आपल्या विचारांपासून डगमगले नाहीत. त्यांच्या या प्रयत्नांमुळे आज स्त्रियांसाठी शिक्षणाचे दरवाजे खुले झाले आहेत आणि स्त्रिया शिक्षित होऊन आपल्या कुटुंबाबरोबरच देशाच्या विकासाला हातभार लावत आहेत. अशा या महात्म्याला अभिवादन करून माझे दोन शब्द थांबवतो. जयहिंद!

तन्वी : धन्यवाद अन्वर! यानंतर इयत्ता सहावीतील निलोफर आपले विचार मांडेल.

निलोफर : आज मी डॉ. आंबेडकर यांच्याविषयी बोलणार आहे.

डॉ. बाबासाहेब यांचे मूळनाव भीमराव होते. त्यांचे वडील रामजी व्यासंगी व शिक्षणाविषयी आस्था असणारे होते; म्हणून त्यांनी बाबासाहेबांना शिक्षण घेण्यास प्रोत्साहन दिले. त्यासाठी त्यांनी अपार कष्ट केले. बाबासाहेबांच्या प्रगतीवर त्यांचे बारीक लक्ष असायचे. वडिलांच्या विचारांचा पगडा आंबेडकर यांच्यावर होता. डॉ. बाबासाहेब यांचे सर्वांत जवळचे मित्र म्हणजे पुस्तके. ते पुस्तकांत खूप रमायचे. वाचनामुळेच त्यांना मनन, चिंतन करण्याची सवय जडली. कुशाग्र बुद्धिमत्ता, उत्तुंग ज्ञान व अखंड वाचन यांमुळे ते आपल्या भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार झाले. या थोर कर्तृत्ववान घटनेच्या शिल्पकाराला मी अभिवादन करून थांबते. जयहिंद !

तन्वी : धन्यवाद निलोफर! यानंतर मी इयत्ता सातवीतील गुरुप्रीतला आपले विचार

मांडण्यास पुढे बोलवत आहे.
गुरुप्रीत : महात्मा जोतिबा फुले यांना आपण महात्मा म्हणतो, कारण त्यांनी समाजासाठी, देशासाठी प्रचंड कार्य केले. सत्यशोधक समाजाची स्थापना केली. विधवा विवाहास प्रोत्साहन दिले. अनाथालये काढली. सर्वांनी शिकावे या तळमळीने अहोरात्र झटले. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी शिक्षणाचे महत्त्व ओळखून मिलिंद व सिद्धार्थ कॉलेजची स्थापना केली; वसतिगृहे निर्माण करून विद्यार्थ्यांच्या राहण्याची सोय केली, पुस्तकांसारखा दुसरा मित्र नाही असा आपल्याला त्यांनी संदेश दिला. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार म्हणून ओळखले जाते. या दोन व्यक्ती आपल्यासाठी दीपस्तंभ आहेत. त्यांना मनःपूर्वक अभिवादन करून माझे दोन शब्द पूर्ण करतो. जयहिंद !

तन्वी : धन्यवाद गुरुप्रीत! आता मी आजच्या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षाना विनंती करते, की त्यांनी आपले विचार मांडावे.

कुणाल : मित्रांनो, मला अध्यक्षपद दिल्याबद्दल सर्वप्रथम मी आपल्याला धन्यवाद देतो. आपण अनेक विद्यार्थ्यांचे विचार ऐकले. त्यातून आपल्याला या दोन थोर व्यक्तींच्या कार्याची, विचारांची माहिती मिळाली. कवी विंदा करंदीकरांनी म्हटल्याप्रमाणे -

देणान्याने देत जावे,
घेणान्याने घेत जावे.
घेता घेता एक दिवस,
देणान्याचे हात घ्यावे.

महात्मा फुले व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या कार्याने, त्यागाने व सेवेने प्रेरित होऊन आपण ही शिक्षणाची गंगा घरोघरी पोहोचवण्याचा संकल्प करूया व आपल्या

4. खालील समीकरणे सोडवा.

(1) $y - 5 = 1$ (2) $8 = t + 5$ (3) $4x = 52$ (4) $19 = m - 4$

(5) $\frac{P}{4} = 9$ (6) $x + 10 = 5$ (7) $m - 5 = -12$ (8) $P + 4 = -1$

5. खालील उदाहरणांतील दिलेल्या माहितीवरून समीकरण तयार करा व उकल शोधा.

- (1) हरबाकडे काही मेंढ्या होत्या. बाजारात त्यांतील 34 मेंढ्या विकल्यानंतर 176 मेंढ्या शिल्लक राहिल्या, तर हरबाकडे एकूण किती मेंढ्या होत्या ?
- (2) साक्षीने घरी गुळांबा तयार केला व काही बाटल्यांमध्ये भरला. त्या बाटल्यांपैकी 7 बाटल्या गुळांबा मैत्रिणींना वाटल्यानंतर घरी 12 बाटल्या गुळांबा शिल्लक राहिल्या, तर एकूण किती बाटल्या गुळांबा तयार केला? एका बाटलीतील गुळांब्याचे वजन 250 ग्रॅम असेल, तर तिने एकूण किती वजनाचा गुळांबा तयार केला होता ?
- (3) अर्चनाने काही किग्रॅ गहू बाजारातून खरेदी केला. प्रत्येक महिन्याकरता 12 किग्रॅ असे 3 महिने गहू दळणाकरता काढला, तेव्हा 14 किग्रॅ गहू शिल्लक राहिल्या, तर अर्चनाने एकूण किती गहू खरेदी केला होता ?

समजून घ्या..

4. Solve the following equations.

(1) $y - 5 = 1$ (2) $8 = t + 5$ (3) $4x = 52$ (4) $19 = m - 4$

(5) $\frac{P}{4} = 9$ (6) $x + 10 = 5$ (7) $m - 5 = -12$ (8) $p + 4 = -1$

5. Write the given information as an equation and find its solution.

- (1) Haraba owns some sheep. After selling 34 of them in the market, he still has 176 sheep. How many sheep did Haraba have at first?
- (2) Sakshi prepared some jam at home and filled it in bottles. After giving away 7 of the bottles to her friends, she still has 12 for herself. How many bottles had she made in all? If she filled 250g of jam in each bottle, what was the total weight of the jam she made?
- (3) Archana bought some kilograms of wheat. She requires 12kg per month and she got enough wheat milled for 3 months. After that, she had 14 kg left. How much wheat had Archana bought altogether?

read and understand.

2. Form groups. Convert the story into a play.
Read your play aloud.

3. Describe the merchant and the innkeeper with the help of the story and using your own imagination.

4. The 'k' in 'knock' is silent. It is not pronounced.
Write two other words with a silent 'k'.
Underline the silent letter in the following words.

- write
- right
- wrist
- palm
- school
- scissors
- pitcher
- listen
- rhyme
- hour

Don't say
Pad-dy.
One 'd'
is silent.

Don't say Bitu.
The other 't'
in 'Bittu'
is not silent.

watch
catch

walk talk
dodge badge

read and understand.

इयत्ता - सहावी विषय - इतिहास व नागरिकशास्त्र

६. जनपदे आणि महाजनपदे

स्वाध्याय

१. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- (१) जनपदे म्हणजे काय ?
- (२) महाजनपदे म्हणजे काय ?
- (३) बौद्ध धर्माची पहिली परिषद कोठे झाली ?
- (४) वजनमापांची प्रमाणित पद्धत कोणी सुरू केली ?

३. जोड्या जुळवा.

'अ' गट

- (१) संगिती
- (२) धनानंद
- (३) पाटलीग्राम

'ब' गट

- (अ) अजातशत्रू
- (ब) परिषद
- (क) महागोविंद
- (ड) नंद राजा

२. सांगा पाहू.

- (१) आजच्या महाराष्ट्राचा काही भाग तेव्हाच्या या जनपदाने व्यापला होता.
- (२) जनपदांमधील ज्येष्ठ व्यक्तींची असे.
- (३) ज्या सभागृहात चर्चा होत असे त्याला म्हटले जाई.
- (४) गौतम बुद्ध गणराज्यातील होते.
- (५) चतुरंग सैन्य.

४. भारतातील विविध घटक राज्ये व त्यांची राजधानी यांची यादी तयार करा.

ऑनलाईन टेस्ट

स्वाध्याय सोडवा.

६. महासागरांचे महत्त्व

करून पहा.

महासागर व हवामान

ठिकाण	देश	कमाल तापमान °से.	किमान तापमान °से.	तापमान कक्षा
बीजिंग	चीन	१८.४	०८.४	
इस्तंबूल	तुर्कस्तान	१८.०	१०.०	
माद्रिद	स्पेन	१९.०	०९.०	
न्यूयॉर्क	सं.संस्थाने	१६.३	०८.३	
डेनेव्हर	सं.संस्थाने	१६.२	०२.२	
काबूल	अफगाणिस्तान	१४.७	०५.२	
बगदाद	इराक	३०.४	१४.७	

वरील तक्त्यामध्ये ३०° ते ४०° अक्षवृत्ता दरम्यान येणाऱ्या काही ठिकाणांचे सरासरी कमाल व किमान तापमान

दिले आहे. त्यांचा अभ्यास करून पुढील कृती करा. नकाशासंग्रहाचा वापर करा.

वाचा व समजून घ्या.

१. गतीचा प्रकार ओळखा.

- अ. पृथ्वीचे सूर्याभोवती फिरणे.....
 आ. छताला टांगलेला फिरणारा पंखा.....
 इ. आकाशातून पडणारी उल्का.....
 ई. जमिनीवरून उडवलेले रॉकेट.....
 उ. पाण्यात पोहणारा मासा.....
 ऊ. सतारीची छेडलेली तार .....

२. रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा.

- अ. इमारतीच्या गच्चीवरून चेंडू सोडून दिल्यास तो .....गतीने खाली येतो तर गच्चीला समांतर रेषेत गच्चीबाहेर जोरात फेकल्यास तो.....गतीने जमिनीवर येईल.
 आ. धावपट्टीवरून धाव घेणाऱ्या विमानाची गती .....असते.
 इ. आकाशातून भक्ष्याचा शोध घेत उडणारी धार..... गतीने उडते.
 ई. फिरत असलेल्या आकाशपाळण्यामध्ये बसलेल्या मुलांची गती....., तर मेरी गो राऊंडमध्ये बसलेल्या मुलांची गती ..... असते.
 (एकरेषीय, नैकरेषीय, वर्तुळाकार, एकरेषीय समान, एकरेषीय असमान, समान वर्तुळाकार, असमान वर्तुळाकार, यादृच्छिक)

३. आमच्यातील वेगळेपण काय ?

- अ. आंदोलित गती व रेषीय गती
 आ. रेषीय गती व यादृच्छिक गती
 इ. यादृच्छिक गती व आंदोलित गती

४. प्रत्येकी एक उदाहरण देऊन तुमच्या शब्दांत स्पष्ट करा.

- अ. रेषीय गती
 आ. आंदोलित गती
 इ. वर्तुळाकार गती
 ई. यादृच्छिक गती
 उ. नियतकालिक गती

५. खालील प्रश्नांची उत्तरे तुमच्या शब्दांत लिहा.

- अ. आकाशात उडणाऱ्या पक्ष्यांच्या हालचालींमध्ये कोणत्या प्रकारच्या गती दिसतात ?
 आ. रस्त्यावरून सायकल चालवताना तुम्हांला कोणकोणत्या गतींचा अनुभव येतो ते सविस्तर लिहा.

६. खालील कोडे सोडवा.

१. घड्याळातील काट्यांची गती
 २. झाडावरून पडणाऱ्या फळांची गती
 ३. गोफणीची गती
 ४. मैदानावर खेळणाऱ्या मुलांची गती

			१
	२		
३			
४			

उपक्रम :

- परिसरामध्ये गतिमान असणाऱ्या विविध वस्तूंची यादी करून त्यांमध्ये गतीचे कोणकोणते प्रकार दिसतात, याची वर्गात चर्चा करा.

वाचा व समजून घ्या.

DX64T5

9.

Motion and Types of Motion

1. Identify the types of motion.

- (a) Movement of the earth around the sun : .....
- (b) Movement of a ceiling fan : .....
- (c) A meteor falling from the sky : .....
- (d) A rocket launched from the ground : .....
- (e) A fish swimming in water : .....
- (f) The plucked string of a sitar : .....

2. Fill in the blanks.

- (a) If a ball is released from the terrace of a building, it comes down in ..... motion. On the other hand, it reaches the ground in ..... motion if it is thrown with force away from the terrace in a direction parallel to the terrace.
- (b) The motion of an aeroplane on the runway before take-off is.....
- (c) The kite looking for its prey flies with ..... motion in the sky.
- (d) Children sitting in a rotating giant wheel have ..... motion, while those sitting in a merry-go-round have a ..... motion.

(Linear, non-linear, circular, uniform linear, non-uniform linear, uniform circular, non-uniform circular, random)

3. How are we different?

- (a) Oscillatory motion and linear motion.
- (b) Linear motion and random motion.
- (c) Random motion and oscillatory motion.

4. Explain in your own words, giving one example each.

- (a) Linear motion
- (b) Oscillatory motion
- (c) Circular motion
- (d) Random motion
- (e) Periodic motion

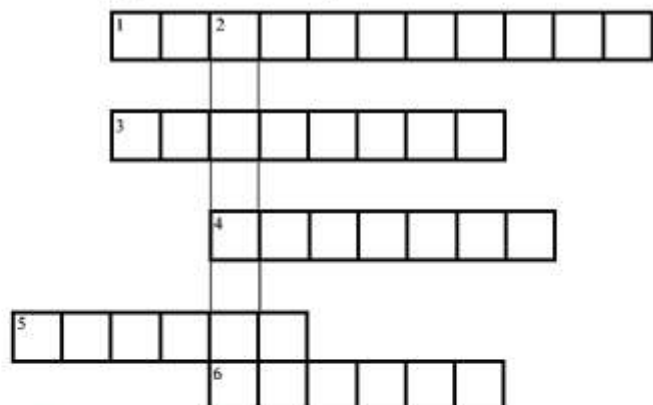

5. Answer the following questions in your own words.

- (a) Which types of motion are seen in birds flying in the sky?
- (b) Write in detail about your experience of various types of motion while riding a bicycle on a road.

6. Complete the puzzle using words for types of motion :

- (1) a spring is stretched and one end is released
- (2) a minute hand
- (3) a see saw
- (4-5) children in a march past
- (6) a stone rolling down a hillside.

Activity :

- Make a list of various moving objects in the environment, and discuss the types of motion seen in them.

सुनो तो जरा

रेडियो पर एकाग्रता से भजन सुनो और दोहराओ।

बताओ तो सही

'साक्षरता अभियान' के बारे में जानकारी बताओ।

वाचन जगत से

मीरा का पद पढ़ो और सरल अर्थ बताओ।

मेरी कलम से

महीने में एक बार कविता का श्रुतलेखन करो।

जरा सोचो ..... चर्चा करो

यदि समय का चक्र रुक जाए तो .....

समझो।

माझा ऑनलाईन अभ्यास - सराव चाचणी

इयत्ता सहावी - मराठी

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

ऑनलाईन टेस्ट अपडेट होत आहेत.

14. आता उजाडेल	Click Here
15. बालसभा	लवकरच
16. सफर मेट्रोची	लवकरच
17. दुखणं बोटभर	लवकरच
18. बहुमोल जीवन	लवकरच

इयत्ता सहावी - इतिहास

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

6. जनपदे आणि महाजनपदे	Click Here
7. मौर्यकालीन भारत	लवकरच
8. मौर्य साम्राज्यानंतरची राज्ये	लवकरच

इतर विषय टेस्ट लवकरच अपडेट होतील.